

Драги читатели,

„Децата не разбират това, което четат, и нямат добри математически познания.“ Това заяви Хайме Сааведра – старши директор на сектор „Образование“ в Световната банка и бивш министър на образованието на Перу. Поводът беше представяне в СУ „Св. Климент Охридски“ на глобалния доклад за развитието на Световната банка, посветен на образованието. Средно в света 44% от учениците не се справят добре по математика, а 53% не разбират това, което четат. Г-н Сааведра уточни, че данните не са еднакви навсякъде. Има държави в Централна Европа, където тези проценти са наполовина, в Източна Европа те са около 25%, в Латинска Америка – около 40%, а в Субсахарска Африка – около 90%. И тук става дума само за деца, които ходят на училище. Трагично е, че тези, които не ходят, а би трябвало да го правят, са около 260 млн.

„В случая с България – продължи Хайме Сааведра, – се правят стъпки в правилната посока.“ Оптимистичната оценка не бива да ни успокоява. Полезно е да си признаем, че в обществото, а оттам и в училище, цари отрицателно отношение към математиката. Една от основните причини е страхът да не се допусне грешка. За съжаление, този страх е не само у учениците, но и у доста учители. Спецификата на самия предмет обуславя страха. Защото математиката е решаване на задачи, а да си в състояние във всеки един момент да решиш една задача, е трудна работа. Особено когато задачата е от т.нар. нестандартни. Подобна задача изисква не само опит и знания, но и моментна концентрация, която в определени ситуации отсъства. В това няма нищо нередно и неочаквано. Напротив, напълно човешко е да се появи момент на колебание и несигурност. И в спорта е така. Не е възможно постиженията, дори на световния рекордьор, да са винаги шампионски.

Истинският учител влиза усмихнат в час и осигурява спокойна и творческа атмосфера за своите ученици. Той ги предразполага да задават въпроси, без значение дали въпросите са удобни, или неудобни. Ученикът иска да получи отговор и когато го получи, това го успокоява и му помага да разбира. За съжаление, има учители, които са намръщени и строги. В повечето случаи те се

страхуват от неудобни въпроси. Но дори да не могат да отговорят в съответен момент, те биха могли да отложат отговора, да помислят допълнително, да се подготвят извънредно, ако е необходимо. Верният отговор може да бъде даден и на следващия ден.

Страхът от евентуален неуспех е осакатяващ. Колебанието се подхранва от лоша образователна практика. Тук става дума за психологично явление. Много ученици получават отрицателно отношение към математиката от своите родители, но нерядко и от своите учители, от тези, които влизат в класната стая намръщени и сами страдат от мъчително безпокойство, когато преподават математика. Въпросът е да се създаде положителната, правилната обучаваща среда, която да накара ученика да се почувства защитен, да получи възможност да сподели и да работи с другите, да се научи да учи по начин, който му дава възможност да мисли математически. Сериозна пречка за успех в математическата класна стая е липсата на вяра за математическа способност. Как да се преборим с този страх и с презрението към математиката? Изходът е в правилната комбинация между средата в класа и високостойността на учителската квалификация. Гаранция за краен успех при формиране на положително отношение към математиката е личното мнение на учителя и отношението му към предмета. Афиширане, че математиката е наистина труден предмет, че е трикова и решително суха, води до провал. Напротив, трябва да се изтъква, че математиката е красива, гъвкава и ясна. Истината е, че тя е артистична и обяснява творчески света около нас. Едно от най-важните обстоятелства е да се преподава честно и равностойно за всички. Решаващо е учителите да се чувстват сигурни при работата с новите технологии. Те трябва да бъдат мотивирани чрез допълнителна квалификация, а дигитализацията не бива да създава социални неравенства. От две години насам в България има електронни учебници с допълнително образователно съдържание, като се работи за осигуряване на електронен достъп до книжните учебници.

Дигиталните умения и грамотност са една от ключовите компетентности за учене през целия живот, които трябва да се насърчават през всички дисциплини и учебни програми. През февруари т.г. започва работа по актуализация на съществуващата от 2006 г. рамка съгласно новите технологични, екологични и социални обстоятелства. Една от задачите е тази рамка да се използва оптимално на национално и регионално ниво чрез формално и неформално образование за всички граждани и възрасти. Наскоро стана ясно, че Българското председателство на ЕС ще работи и по създаване на препоръка за представяне на споделените ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването, която рамка ще подкрепи държавите членки в усилията им за изграждане на сплотени общества и превенция на социалната изолация и радикализация. България

инвестира в създаването на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици. Очевидни са потребностите на българското образование по математика и информатика, включително и във връзка с проблемите на адекватното управление. Учителите трябва да знаят, че учениците следва да бъдат научени както на базовите общообразователни знания, така и на умения и способности да мислят и работят в екип, да бъдат креативни. Сп. „Математика и информатика“ е готово да откликне на очертаващите се потребности. Нееднократно сме декларирали, че то ще продължи научното обезпечаване на инициативите на Министерството на образованието и науката, ще работи за повишаване квалификацията на учителите и преподавателите, ще се грижи за успешната реализация на подрастващите. В същото време, списанието ще се старее да повишава своята разпознаваемост и да публикува материали в съответствие с международните стандарти и най-добрите практики.

Проф. Сава Гроздев,
главен редактор